

گیاهان زینتی

به گیاهی گفته می‌شود که در باغ گل و یا به عنوان گیاه خانگی رشد داده می‌شود. آنها معمولاً به خاطر نمایش گل‌شان کاشته می‌شوند. ویژگی‌های دیگر این گیاهان برگ، بو، میوه، ساقه و پوست می‌باشد. بعضی اوقات نیز ویژگی‌های غیر عادی این گیاهان باعث قرار گیریشان در رده گیاهان زینتی می‌شود مثلاً خارهای بعضی از تیره های رز و کاکتوس. البته در همه این موارد هدف از پرورش این گیاهان لذت بردن پرورش دهنده‌ها و بازدیدکننده‌ها از گیاهان زینتی است.

در بین درختان نیز گونه‌های زینتی وجود دارد خصوصاً وقتی که درختی به خاطر گلها یا ترکیب بندی اش از نظر شکل و رنگ یا سایر ویژگی‌های منحصر بفرد آن در چیدمانی مثل یک باغ یا چشم انداز قرار داده می‌شود.

گیاهان زینتی را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

گیاهان یک ساله یا ANNUAL PLANTS؛

گیاهان زینتی که به عنوان گل‌های فضای سبز استفاده می‌شوند. این گیاهان معمولاً مقاوم به سرما نیستند و دوره زندگی نسبتاً کوتاهی دارند. مانند گل اطلسی و آهار.

گل‌های دائمی یا PERENNIAL PLANTS :

گیاهانی که بیش از یک سال در فضای آزاد قابلیت رشد و نمو دارند. مانند گل تاج‌الملوک، داودی و زنبق‌های دائمی.

گیاهان آپارتمانی یا INDOOR PLANTS :

گیاهانی که فقط در فضای محدود آپارتمان‌ها و گلخانه‌ها قابل نگهداری هستند. مانند برگ انجیری و فوتوس.

اصلی‌ترین عاملی که در نگهداری گل و گیاه در خانه‌ها نقش دارد رطوبت است. بسیاری از ما وقتی به شهرهای شمالی مسافرت می‌کنیم متوجه شده‌ایم که در چنین آب و هوایی بدون توجه و دقت بالای ما، تا چه اندازه گیاهانی که ما به سختی می‌توانیم در شهرهای با آب و هوای خشک آنها را کشت و پرورش دهیم رشد مطلوب و موثر دارند. گیاهان در چنین آب و هوایی به خوبی و بدون هرگونه مراقبتی رشد می‌کنند. همین مساله نشان می‌دهد که رطوبت تا چه حد در پرورش و رشد بهینه گیاهان موثر است.

پرورش گیاهان در یک محیط کوچک شیشه‌ای و حتی پلاستیکی که این روزها همه آن را به تراسیوم می‌شناسند یکی از روش‌های ویژه در پرورش و نگهداری گیاه است که اصلی‌ترین عامل موفقیت در نگهداری گیاه - که رطوبت مناسب است - را فراهم می‌کند.

گیاهان در کنار هم

روش‌های جدید باغبانی و زراعت، حاکی از آن است که؛ بهتر است چند گیاه مختلف در کنار هم و در یک محیط با هم کاشته شوند تا حضور انواع و اقسام ریشه‌ها و نیازهای مختلف این گیاهان در کنار هم، به بهبود اوضاع رشد آنها کمک کند. چرا که هر گیاهی نیازهای مخصوص به خود را دارد و از بخشی از فاکتورهای رشدی که ما در اختیارش قرار می‌دهیم استفاده می‌کند و به این ترتیب به یک نوع همزیستی مسالمت‌آمیز خواهیم رسید. تحقیقات نشان داده است که حضور گیاهان در کنار هم فضای مرطوب و دنجی را فراهم می‌کند و یکی از کارهایی که گلخانه‌ها انجام می‌دهند، ایجاد همین محیط است. همین‌طور گلخانه‌ها طول موج‌های بلند نور را که در واقع مسوولیت تولید گرما را به عهده دارند جذب می‌کنند، اما از خود عبور نمی‌دهند.

رشد شیشه‌ای

در مجموع، فضا و شرایط رشد داخل ظروف شیشه‌ای برای گیاهان ایده‌آل است و آب و هوای منطقه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم در رشد گیاهان داخل محفظه تراریوم اثری نخواهد داشت؛ گویی گروهی از گل‌ها را در کنار هم و در گلخانه‌های کوچک پرورش می‌دهیم. همین‌طور با توجه به ابعاد تراریوم امکان قرار دادن انواع و اقسام گل‌ها و گیاهان، در اندازه‌های کوچک و بزرگ در کنار هم فراهم می‌شود و چون رطوبت آن در یک چرخه حفظ می‌شود، به توجه بسیار کمتری نسبت به گلدان‌های معمولی نیاز دارد. در این صورت پرورش و نگهداری گل‌ها در تراریوم نه تنها به خاطر زیبایی آن انجام می‌شود؛ بلکه فواید بسیاری در زمینه‌های عملی و علمی دارد.

ظروف تراریوم

معمولا برای این نوع باغبانی نیازی به وسایل خاص نیست و بسته به ابتکار و خلاقیت، سازنده می‌تواند از ظرف‌های مختلف استفاده کند. معمولا تراریوم را در ۳ نوع مختلف تهیه می‌کنند. در ظروف و محفظه‌های چهارگوش، در جام‌ها و محفظه‌های دهان گشاد و ظروف گرد و حتی در بطری‌ها و ظرف‌های با دهانه تنگ که البته کشت گیاه در آنها به سختی انجام می‌گیرد. اندازه گیاه در تعیین نوع ظرف، موثر است. ظرفی که انتخاب می‌شود، باید اجازه نفوذ نور کافی به داخل جهت استفاده گیاه در فرآیند فتوسنتز را بدهد. به همین دلیل معمولا از شیشه‌های مات و رنگی استفاده نمی‌شود؛ البته در صورتی که از شیشه و ظروف رنگی استفاده می‌شود باید از گیاهان سایه دوست استفاده شود.

روش کاشت

قبل از انتقال گیاه و خاک به داخل ظرف باید ظروف را ضدعفونی کرد، که با آب داغ یا مایع شوینده مقدور است، استفاده از ظروف چهارگوش به خاطر سهولت در کاشت بسیار معمول است. گیاهانی که رشد غیرسریع دارند انتخاب‌های بهتری هستند. برای موفقیت بیشتر بهتر است از سازگاری گیاهان مختلف با هم اطمینان حاصل شود.

انواع گیاهان

در انتخاب نوع گیاهان در این مجموعه باید دقت زیادی صورت گیرد چرا که گیاهان بومی جنگل‌های مرطوب جنوب و مرکز آمریکا و جنوب شرقی آسیا و آفریقا عملاً سازگاری بهتری با این شرایط نگهداری دارند. از جمله گیاهانی که در روش تراریوم جواب بهتری می‌دهند از انواع بنفشه‌های آفریقایی، برگ بیدی، پرسیاووش، دیفن‌باخیا، دراسنا، مارانتا، فیلودندرون، سرخس، فیکوس و بگونیا می‌توان نام برد.

بنجامین (BENJAMINA)

گیاهی بسیار زیباست از خانواده انجیر (موراسه) که برگ‌های کوچک با رنگ سفید و سبز به صورت ابلق در آن دیده می‌شود. معمولاً بنجامین را به دلیل حساسیت بالا و مقاومت کم در برابر عوامل محیطی روی فیکوس بنجامین پیوند می‌زنند تا مقاومت بیشتری داشته باشد. در صورت مشاهده برگ‌های سبز یکنواخت بهتر است قطع شوند تا گیاه ابلق بهتر رشد کند .

نور : به نور بیشتری نسبت به سایر گیاهان آپارتمانی نیازمند است اما تابش مستقیم آفتاب را تحمل نمی‌کند. معمولاً بهترین نور حالتی است که گلدان در زیر سایه بان جنوبی طوری قرار گیرد که آفتاب به گلدان گیاه برسد اما به برگ‌های گیاه آفتاب نتابد و برگ‌ها در سایه (نور کامل) باشند .

نکته : چون بنجامین نسبت به تغییر عوامل محیطی بسیار حساس است و با کمترین تغییری برگ‌های آن ریزش می‌کند از چرخاندن و جا به جایی گلدان بپرهیزید .

هنگامی که گیاه تازه خریداری شده را به خانه می‌آورید برخی از برگ‌های آن زرد یا قهوه‌ای می‌شوند؛ انتظار نداشته باشید برگ‌های زرد یا قهوه‌ای یا ریخته ، مجدداً رشد کنند؛ در عوض بهتر است مراقبت کنید که محیط گیاه کاملاً مناسب باشد. برگ‌هایی که از این پس می‌رویند می‌توانند رشد و نمو خوبی داشته باشند .

دما : حداقل درجه حرارت در زمستان ۱۵ و در تابستان حداکثر ۲۴ درجه. در زمستان حتماً باید در اتاق نگهداری شود (نسبت به سرما حساس است).

آبیاری : در بین دو آبیاری اجازه دهید تا سطح خاک خشک شود (باید به اندازه یک انگشت در زیر خاک را بازدید نمود، اگر خشک بود باید آبیاری بعدی صورت گیرد). معمولاً در خانه‌ها به دلیل عدم رعایت این مسئله و آبیاری بیش از اندازه گیاه از بین

می رود. بهتر است از آبی که چند ساعت در محیط بوده و هم دمای محیط است برای آبیاری استفاده شود، هرگز با آب سرد آبیاری نکنید .

خاک : بهترین خاک کمپوست (خاکبرگ) یا کود حیوانی یا خاک لوم است (مخلوطی از شن ، رس و مواد آلی و برگ پوسیده) .

تکثیر: تکثیر این گیاه در آپارتمان مشکل است؛ برای تکثیر از قلمه هایی که حداقل یک برگ همراه دارد استفاده شود .

نکته مهم : برای اشخاصی که در نگهداری گیاهان آپارتمانی تازه کار هستند نگهداری بنجامین توصیه نمی شود زیرا گیاه خیلی حساسی است. فیکوس بنجامینا (انجیر گریبان) که بومی هندوستان است، چنانچه در شرایط مساعد محیطی قرار بگیرد گیاهی است که به سرعت محیط را از آن خود می کند و به سایر گیاهان اجازه رشد نمی دهد. در واقع بزرگترین درختی که در جهان وجود دارد نوعی فیکوس است که در هند واقع شده و مساحتی حدود ۲ میلیون متر مربع را در بر گرفته است!

دیفن باخیا

این گیاهان دائمی همیشه سبز، بومی آمریکای جنوبی بوده و بخاطر برگهای زیبایش کاشته می شود. و برای گلخانه ها و آپارتمان های شوقاژ دار و یا در مکانهاییکه درجه حرارت زمستان به اندازه کافی باشد مناسب است. گونه های مختلف این گیاهان تقریباً دارای نیازهای مشابهی از نظر آب و هوا و رطوبت می باشند. برگها تقریباً بیضی کشیده با نوک تیز و در روی ساقه بطور مارپیچ بوجود می آیند. رنگ برگها معمولاً سبز تیره و دارای نقاط یا لکه های سفید کرم رنگی در دو طرف رگبرگ اصلی می باشند. تقریباً حاشیه برگها سبز است. فاصله برگها نسبتاً کم است. اندازه برگها بر حسب گونه متغیر بوده و در بعضی از گونه ها به اندازه های نسبتاً بزرگی (۵۰ سانتیمتر) می رسد. با وجود اینکه گیاه همیشه سبز است، عمر برگها کوتاه بوده و به تدریج می ریزند. این گیاه در گلدان بندرت گل می کند. اگر گیاه امکان رشد داشته باشد بلندی آن به دو متر و نیم نیز می رسد. ساقه، محکم و توپُر می باشد. شیر گیاهان این جنس سمی است و باید از تماس آن با چشم و دهان اجتناب کرد. بلعیدن شیر گیاه باعث ورم بافت های ظریف گلو شده بحدی که قوه گویائی را فلج می کند.

دما: این گیاه به حرارت و رطوبت نیاز دارد. در زمستان نباید کمتر از ۱۶ درجه سانتی گراد باشد ولی تا ۱۳ درجه سانتیگراد را نیز تحمل می کند. در حرارت ۷ درجه سانتیگراد گیاه برای مدت کوتاهی زنده می ماند ولی برگهای پائینی خود را بسرعت از دست می دهد. در حرارت مناسب گیاه برای تمام سال بدون توقف به رشد خود ادامه می دهد. در زمستان به نور بیشتری نیاز دارد ولی

در سایر فصول و بخصوص در تابستان مکانهای سایه روشن برای آن مناسب میباشند و نور مستقیم خورشید روی برگهای لطیف آن ایجاد سوختگی می کند. در اتاق و یا آپارتمان ها باید آنرا در مکانهای روشن قرار داد.

خاک: بهترین خاک برای این گیاه ترکیبی از خاک باغچه، پیت (تورب) و مقدار کمی ماسه است و گلدان باید کاملاً قابل نفوذ به آب باشد. فصل تعویض گلدان در ابتدای بهار و قبل از شروع رشد آن است. در فصل رشد باید به گیاه کود مایع کامل داده شود. این گیاه به خشکی و کمبود رطوبت هوا بسیار حساس است. کناره برگها در نتیجه کمبود رطوبت، قهوه ای رنگ می شوند و به تدریج می ریزند.

آبیاری: با آب سبک بدون املاح در تابستان هفته ای سه بار و در زمستان هفته ای یکبار آبیاری شود. هر ماه یکبار با کود های مایع تغذیه شود.

تکثیر: این گیاه بوسیله قلمه علفی ساقه و یا قلمه چوبی، یا خواباندن هوائی زیاد می شود. ساقه دیفن باخیا همانطور که گفته شد، بند بند و یا حلقه دار می باشد. اگر برگهای پائین ساقه از بین رفته اند، می توان ضمن اینکه از چنین گیاهی قلمه گرفت آنرا نیز اصلاح و به فرم طبیعی بازگردانید.

تکثیر به روش قلمه زدن: اگر طول گیاه زیاد باشد ۱۵ سانتیمتر از پایه مادری را نگاهداشته و بقیه آنرا به قلمه های کوچکی تقسیم کرده، به طوریکه که هر کدام از قلمه ها حداقل دارای یک جوانه باشد. این قلمه ها را بطور جداگانه و یا تعدادی از آنها را بطور افقی در روی گلدانی که دارای پیت (تورب) میباشد قرار داده و برای نگهداری رطوبت گلدان را در کیسه نایلونی بگذارید. پس از چندی قلمه ها ریشه دار خواهند شد و پس از ظاهر شدن برگها، آنها را از کیسه نایلون خارج کنید. باقیمانده پایه مادری نیز بتدریج جوانه زده و گلدان دیگری را بوجود می آورد.

آفتها و مشکلات گیاه: اگر برگها ریز و ساقه دارز گشته است علت آن است که نور ناکافی است و گیاه برای گرفتن نور بیشتر خود را به طرف بالا میکشد. گیاه را به محل روشن تر با نور غیر مستقیم منتقل نمائید. اگر برگها زرد و زیر آنها تار عنكبوت تشکیل شده است عامل آن کنه قرمز است هر دو هفته یکبار با سم کنه کش گیاه را سم پاشی کنید.

برگها خشک شده و سقوط میکنند. علت آن هوای بسیار گرم است. اگر برگها و ساقه می پوسد عامل آن نوعی قارچ است که در اثر سرما تولید میشود. سعی کنید گیاه را کمتر غبار پاشی کنید و آن را به محل گرم تر منتقل نمائید.

گل شمعدانی Pelargonium

شمعدانی گونه ای است از خانواده ژرامیناسه . Geraminaceae این گیاه بومی آفریقای جنوبی است . در حدود ۲۲۰ گونه و ۵۰۰۰ – ۶۰۰۰ واریته دارد ، که غالب آنها جنبه بوته دارد و در گلکاری چندان مورد توجه نیستند .

ارقام شمعدانی که در باغبانی مورد استفاده است اکثرا برای گل آنها و عده ای برای برگهای زینتی آن و برخی نیز از عطرشان کاشته می شود .

انواع شمعدانی هائی را که در گلکاری مورد استفاده قرار می گیرند به چهار طبقه تقسیم می نمایند :

اول – جنس شمعدانی معمولی : *p.x hortorum* که در چنس شمعدانی معمولی هورتوروم مجتمع شده اند . بیشتر در باغات و باغچه ها کشت می شود .

در این جنس ، گونه شمعدانی معمولی زونال *zonale* که در روی برگ آنها حلقه تیره رنگی بشکل نعل مشاهده میشود مورد استفاده است .

گلها به رنگهای قرمز ، صورتی ، سفید ، کم پر ، پُرپر ، دیده می شود .

گونه حلقه ای یا زونال *zonale* دارای واریته های متعددی است و رایران اکثرا از ارقام زیر استفاده میشود .

۱ شمعدانی حرامزاده : پاکوتاه و دارای گلهای قرمز و خیلی پرگل است .

۲ – شمعدانی بهار هلویی : واریته ای است به ارتفاع ۴۰ – ۵۰ سانتیمتر ، برگها درشت گلها صورتی مایل به نارنجی

۳ – شمعدانی سفید : برگها کوچک ، گلها سفید کم پر یا ر پر .

۴ – شمعدانی نقره ای : اطراف برگها در این واریته به رنگ سفید نقره ای و وسط آن سبز رنگ و گلها برنگ قرمز تند است .

۵ – شمعدانی ترمه ای : در این واریته حلقه وسطی دایره ای شکل به رنگ زرد مایل به قرمز و خود برگها به رنگ زرد تیره میباشد.

گلها به رنگ صورتی تند و کم پر است . برگهای این واریته زینتی میباشد .

۶ – شمعدانی طلائی : برگها به رنگهای زرد و سبز است . گلها قرمز و پرپر .

در این دسته حلقه وسطی برگها در بعضی بکلی از بین رفته و در برخی کاملا نمایان است .

دوم – شمعدانی پیچ یا شمعدانی برگ عشقه ای : *p.peltatum* شاخه های این نوع شمعدانی نازک و بعضی از ارقام آن بطول یک متر یا بیشتر می رسد .

سوم - شمعدانی اژدر: *p.domesticum* که بیش از یک وارسته از آن بنام شمعدانی گل درشت *grandiflorum* در ایران کشت نمی شود. بلندی این وارسته ۵۰ - ۶۰ سانتیمتر است.

برگها درشت، به رنگ سبز تیره و چین دار، گلها درشت به رنگهای مختلف قرمز، زرد، بنفش، و سفید، یک رنگ و یا دو رنگ می باشد.

چهارم - شمعدانی عطری: *p.capitatum* برگها کرکدار و دارای عطری است شبیه عطر گل سرخ و برای تهیه اسانس از آن استفاده میشود. گلها کوچک برنگ ارغوانی.

گل شمعدانی عطری در درجه دوم اهمیت قرار دارد.

● شرایط لازم برای شمعدانی بشرح زیر است:

خاک: خاک مناسب شمعدانی خاکی است که اگر آنرا در دست بفشاریم به زحمت بهم بچسبد یعنی کمی سنگین باشد. اگر زیاد بهم بچسبد معلوم می شود رس آن زیاد است و خاک تکه ته می شود. اگر به آسانی دانه های خاک از هم بپاشد معلوم می شود خیلی سبک است و مناسب شمعدانی نیست. خاک شمعدانی تشکیل میشود از یک قسمت خاک برگ پوسیده، دو قسمت خاک مرغوب باغچه، و یک قسمت شن زبر و یک قسمت کود گاوی پوسیده. در نقاطی که تابستان خیلی گرم دارد، ۵۰٪ از خاک گلدان از تورب توصیه می شود. برای اینکه رطوبت را بهتر نگهدارد. هرچند تورب زیاد و خاک برگ زیاد مانع رشد شمعدانی است زیرا ترشی (اسیدیته) خاک را بالا میبرد (اسیدیته برای شمعدانی باید بین شش و نیم تا هفت باشد).

کود: همانطوریکه می دانید کود فسفره برای تقویت ریشه و کود ازته برای ازدیاد شاخ و برگ و کود پتاسی برای تولید گل و میوه مفید است. تناسب این عناصر موثرتر از میزان مواد غذایی است. باید توجه داشت اگر یکی از این عناصر زیاده از حد به شمعدانی داده شود، برای شمعدانی مضر است. اگر با دادن کود دامی، کود ازته هم زیاد بدهیم، شاخه های شمعدانی طویل می شود و برگها هم بزرگ می گردد. و این همان گلدانهائی است که باغبان به آنها گرسنگی می دهد و مدتی به آنها کود نمی دهد، بطور خلاصه از اردیبهشت تا مهر ماه هر ماه یکمرتبه باید کود تجارتي به شمعدانی داده شود. و در زمستان از کود دادن باید خودداری کرد. کود را موقعی به گیاه می دهند که ریشه گلدان را پُر کرده باشد.

آب: شمعدانی در اعضاء خود آب را ذخیره می کند. این گیاه خیلی سریع و بمقدار زیاد می تواند آب را جذب کند. بهمین دلیل است که وقتی خاک خیس است باوجودیکه آب زیاد برایش مناسب نیست معذالک آنرا جذب می کند (در صورتیکه برای اغلب نباتات این آب زیاد ضرر میرساند) در هر حال در تابستان موقعی که بوته شمعدانی گل دارد به آب نسبتا زیاد احتیاج دارد. در روزهای کوتاه زمستان و در حرارت کم، آب دادن را برای چند هفته باید قطع کرد. ولی وقتی گیاه در حال فعالیت است هیچوقت نباید رطوبت خاک قطع شود. وقتی شمعدانی کاملا خشکی می بیند پوست ساقه سفت و خشبی می شود و عده ای از ریشه های لطیف و سفید رنگ از بین میروند. برگرداندن این حالت بحالت اولیه خیلی طول می کشد. در شمعدانیهای گلدانی باید طوری آب داد که خاک گلدان کاملا خیش شود و بعد از آن هر وقت خاک کاملا خشک شد باید آب داد. میزان و موقع آب دادن بستگی به وضع خود گیاه و حرارت هوا و رطوبت جوی دارد. در روزهای خیلی گرم یا روزهایی که بادهای خشک می وزد، در وسط تابستان به شمعدانی باید روزی دو مرتبه آب داد. وقتی شدت نور کم است یا رطوبت زیاد است اصولا گیاه به آب نیاز ندارد.

اگر شدت آفتاب زیاد است بهتر است به گلدانها سایه بدهند تا به این وسیله تعریق در نبات کم شود و این کار بهتر از آن است که مرتباً به گلدانها آب بدهند . ارقام شمعدانی عطری و پیچ و اژدر نسبت به شمعدانی معمولی بیشتر به آب احتیاج دارند .

هوا : می گویند شمعدانی رطوبت جوی را لازم ندارد . این صحیح است ، شمعدانی مثل سرخس ، گلخانه مرطوب را دوست ندارد . ولی نباید محیط هم زیاده از حد خشک باشد . بنظر می آید خیلی از شمعدانیها هوای خشک را می پسندند وعده کمی هم حتما خشکی زیاد هوا را لازم ندارند . رطوبت جوی برای گیاه شمعدانی مضر نیست . ولی برای غنچه ها ضرر دارد . در آخر روز که حرارت پائین می آید ، رطوبت زیاد می شود و در شب ممکن است گلبرگها مرطوب شوند و گلها بگندد . بهتر است آبیاری در صبح انجام شود که تا عصر رطوبت روی گلها خشک شود و همچنین در منزل در عصر پنجره ها را باز کنند تا رطوبت اضافی بیرون برود . رویهمرفته جریان هوا خیلی از ناراحتی ها را از بین می برد .

نور : هرچند وطن اصلی شمعدانی سرزمین آفتاب درخشان است ولی شمعدانی که در منزل و باغچه عمل میآورند به نور شدید احتیاج محدودی دارد . شمعدانی در محل سایه و قسمت شمالی ساختمان گل نمی کند و همچنین گوشه ای تاریک محل مناسبی برای کاشت شمعدانی نیست . در نقاط سایه شاخ و برگ آن زیاد شده و شاخه هایش طویل و آبکی میشود . اگر در گلخانه و یا در تابستان سایه به آن ندهیم رنگ براق شمعدانی از بین می رود . نقاط کاملاً آفتابی چه در گلخانه و چه در خارج گلخانه برای شمعدانی مضر است .

دما: حرارت مطلوب برای شمعدانی بین ۱۳ - ۱۸ درجه سانتیگراد است . هرچند در حرارتهای بالا هم زنده میماند . حرارت بین ۴۳ - ۴۴ درجه کلیه ارقام شمعدانی را از بین می برد . حرارت مناسب برای شمعدانی عطری و اژدر بین ۷ - ۱۴ درجه سانتیگراد است که در این حرارت ها بهتر رشد می کند . بعضی از ارقام شمعدانی زونال یا حلقه ای تا ۱۰ درجه سرمای زیر صفر را هم تحمل می کنند .

کاکتوس

بهترین زمان برای رساندن مواد غذایی به کاکتوس ها تیرماه است در این زمان با کود و آب مناسب ، رشد گیاه سریعتر و بهتر انجام میگردد. در این ماه کاکتوس ها را باید بررسی و بخشهای پژمرده و خشک را جدا نمود و همچنین بسیاری از کاکتوسها را میتوان روی هم پیوند زد که غالباً هم با موفقیت همراه خواهد بود . در تیرماه کاکتوسها باید توسط کودهای حیوانی و آلی تقویت شده و از کودهای نیمه پوسیده گاو ، گوسفند و یا پرندگان استفاده نمود . گفتنی است که کود پرندگان بسیار قوی بوده و نیاز به رقیق شدن دارد . در غیر این صورت غلظت کود ، گیاه را خشک مینماید (هنگام استفاده از کودهای دامی حتماً کود باید با محلول ضد عفونی کننده ، استریل گردد تا بعد از کاربرد عوارض جانبی ایجاد ننماید) . همچنین گرمای زیاد این ماه سبب خواب رفتن یا

قطع رشد در گونه هایی از کاکتوسها میگردد . از این رو در کوددهی باید اندازه مناسب را در نظر داشت. مرداد: در این ماه تابش نور خورشید ، شدید و سوزاننده است از این رو بیشتر کاکتوسها را باید از تابش مستقیم آفتاب مصون و به دور نگاه داشت و با فراهم کردن سایه بان ، محیط سایه روشنی را برای آنها پدید آورد.

بذر کاکتوسها و گیاهان گوشتی در مردادماه میرسد که باید آنها را گردآوری نمود و برای کاشت دوباره آماده کرد . در این ماه میتوان پاجوش های کاکتوس را به گونه ای که به ریشه بوته مادر ، زبانی وارد نیاید ، جدا کرده و به صورت گیاه مستقل یا قلمه در جایگاهی جداگانه آماده پرورش ساخت. در مردادماه ، خطر حمله کنه قرمز که آفت کاکتوسهاست ، بسیار زیاد میباشد زیرا در هوای گرم و خشک کنه ها فعالیت بیشتری دارند . بنابراین باید وسایل پیشگیری و یا مداوای آن را پیش بینی نمود و در کاربرد هر گونه سموم حشره کش یا کنه کش ها بهتر است از تازه ترین پدیده های دارویی و دفع آفات سود جست.

در آغاز شهریورماه نیز کاکتوسها همچنان از نور فراوان خورشید برخوردارند . وجود جریان هوا برایشان لازم و ضروری بوده و نقش پایه ای در زندگیشان ایفا میکند . اگر کاکتوسها در نقاطی قرار گیرند که تابش آفتاب خیلی شدید باشد ، برای جلوگیری از سوختگیهای سطحی ، محل سایه روشن برای آنها مناسب تر است . بذر کاکتوسهایی که در آغاز تابستان کاشت شده ، در شهریورماه به رشد کافی رسیده و قابل انتقال از بستر کاشت به گلدانهای مناسب خواهد بود (با دقت ، برای صدمه ندیدن ریشه آنها ، باید در این زمان دادن مواد غذایی به صورت متناوب ولی منظم انجام بگیرد.

هنگام ابری شدن هوا ، آبیاری را به کمترین اندازه باید کاهش داد . پیشگیری از خطر حمله آفات نیز در این ماه بسیار مهم و در صورت امکان ، کاکتوسها را علیه حمله آفات سمپاشی مینمایند . در پایان شهریورماه تقریباً فصل رویشی سریع کاکتوسها به پایان میرسد و باید گیاه را کم کم به نور و درجه دمای پایین تر ، عادت داد و این کار در اصطلاح باغبانی به نام آماده سازی گیاه در شرایط سخت و نامساعد نامیده میشود.

کاکتوسها به سه گروه زیر تقسیم می شوند:

خانواده پرسکیه *Pereskia*

خانواده اوپنسیه *Opuntia*

خانواده کاکتاسه *cactaceae*

برای دانستن تفاوت میان این سه دسته باید به تفاوت های ظاهری و ژنتیکی آنها دقت کرد. دسته اول در واقع کاکتوسهایی هستند که کاملاً داری برگ می باشند و از نظر ظاهری تا حدودی مانند گل های رز رونده می باشند با این تفاوت که آنها از خانواده کاکتوسها و دارای آرئول هستند. دسته دوم کاکتوسهایی هستند که دارای برگ های موقتی هستند که در جوانه های نو ظهور دیده می شوند و به سرعت و بر اثر افزایش سن و کمبود رطوبت می ریزند. دسته سوم کاکتوسهایی هستند که اصلاً و ابداً برگی در آنها مشاهده نمی شود که این دسته تمامی خانواده های اکینو کاکتوس و انواع سروس ها را شامل می گردند. مقاوم تر ، میتوانند زمان بیشتری در هوای آزاد باقی مانده و از هوای لطیف پاییزی بهره مند گردند .

پرورش کاکتوس‌ها

ترکیب خاکی کاکتوس‌ها، باید شنی رسی و درصد بیشتری از شن یا سنگریزه باشد. کاکتوس‌ها آبیاری منظم و با فواصل بیش از گیاهان معمول نیاز دارند و بسته به سرعت رشد و فصل، تعداد و فواصل آبیاری تنظیم می‌شود. کاکتوس‌ها در مناطق گرم و پر نور رشد می‌کنند زیرا بومی آمریکای لاتین هستند. کاکتوس‌ها به نور زیادی احتیاج دارند و در محیط‌های کم نور معمولاً رشد علفی می‌کنند و منظره ظاهری آن‌ها از حالت کاکتوس بودن خارج می‌شود.

تکثیر کاکتوس‌ها

-جنسی؛ - غیر جنسی. بعضی از کاکتوس‌ها نظیر مامیلاریا گل دهی منظم هر ساله دارند. بذر سیاه رنگ کوچک تولید می‌کنند. بعضی دیگر از کاکتوس‌ها نظیر زیئو کاکتوس که گل‌های بسیار کم دوامی دارند تولید بذر کمتری می‌کنند.

تکثیر بذری کاکتوس‌ها

عموم کاکتوس‌ها بذرهای بسیار ریز با قوه نامیه نسبتاً کوتاه دارند. نکات مهم در کشت بذری کاکتوس: - بذرها قوه نامیه مناسبی داشته باشند؛ یعنی تعداد جوانه زنی گیاه در زمان معین به اندازه قابل قبول باشد؛ نحوه کشت طوری باشد که بذرهای ریز بتوانند جوانه بزنند. بنابراین کاکتوس‌ها را در سبدهای پلاستیکی کم عمق با یک خاک بسیار سبک (ترجیحاً پیت ماس) کشت می‌کنند. آبیاری بسترهای کشت در پای گیاه انجام می‌گیرد، یا اینکه سبدها را در ظرف‌های آبی قرار داده که بتدریج آب را جذب می‌کند و گیاه و بذرها مرطوب شده و بعد جوانه می‌زنند. مثل هر گیاه دیگر بذرکاری باعث طولانی شدن زمان رشد و نمو و بلوغ گیاه می‌شود.

تکثیر رویشی کاکتوس

عمده‌ترین تکثیر رویشی کاکتوس‌ها روش کاتینگ Cutting یا قلمه زدن است. قلمه زدن در کاکتوس به فصل بستگی دارد و بهترین فصل برای آن اوایل تابستان می‌باشد. بطوری که آن‌ها را در یک بستر سبک و محیط با رطوبت کافی با آبیاری منظم کشت می‌کنند. اما قبل از اینکه قلمه کاکتوس مخصوصاً کاکتوس‌های گوشتی نظیر سرئوس‌ها وارد بسترهای کشت شوند باید شیرابه گیاه را قطع کرد. برای انجام چنین عملی قبلاً قطعات جدا شده یا قلمه‌های کاکتوس را به مدت چندین ساعت در معرض تابش مستقیم آفتاب در تابستان قرار می‌دادند تا اینکه جریان شیرابه قطع می‌شد و سپس اقدام به کشت آن می‌کردند. اما امروزه با توجه به اینکه ریشه‌دار کردن گیاهان در کمترین زمان حائز اهمیت است قلمه‌ها را در آب ولرم حدود ۴۵ درجه سانتی گراد قرار می‌دهند. که در نتیجه جریان شیرابه قلمه‌ها قطع می‌شود. سپس آنها را در بستر کاشت قرار می‌دهند و کار دیگری که بیشتر به‌عنوان یک هنر به نظر می‌رسد عمل پیوند یا گرافتینگ Grafting در کاکتوس است. آنچه مسلم است سرئوس‌ها یا کاکتوس‌های مخروطی، پایه‌های بسیار خوبی برای بیشتر مامیلاریاها یا اوپنسیه‌ها هستند.

میوه کاکتوس: امروزه میوه کاکتوس به عنوان میوه درجه اول در بعضی از کشورها مورد علاقه مردم است. کشور مراکش به عنوان یکی از بزرگترین صادرکننده این میوه‌است که مناطق وسیعی را در این کشور در بر گرفته‌است.

حسن یوسف

یکی از حساس ترین گلهای آپارتمانی حسن یوسف میباشد که باید شرایط مشخصی را برای این گیاه فراهم ساخت .

خاک: خاکی که برای این گیاه فراهم می شود باید دارای ۵۰ درصد خاک برگ - ۳۰ درصد ماسه - ۱۰ درصد خاک رس و ۱۰ درصد سبک کننده باشد.

آبیاری: آبیاری این گیاه در فصل های سرد(زمستان و پاییز) هفته ای یک بار و فصل های گرم مانند(تابستان) هفته ای ۲ تا ۳ بار باید فراهم شود.

نور: تنوع رنگ و زیبایی این گیاه به افتاب بستگی دارد و روزانه باید حدود ۲ تا ۳ ساعت به آن نور آفتاب بتابد.

آفات: این گیاه در کنار زیبایی هایی که دارد دچار بیماری هایی هم میشود مانند: شپشک ارد الود ،پشک